

**ဂွံဂီၢ်အူတၢ်ဆးကျိးဆးကျၢ လၢအမ့ၢ် ၉၁၁ အတၢ် ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.**

၉၁၁မ့ၢ်ဝဲဂွံဂီၢ်အူလိတဲစိနီၣ်ဂံၢ်တဖျၢၣ်လၢဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢထံကီၢ်ဒိတဘျီအပူၤလၢမ့ၢ်ဆါတန့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ၉၁၁ နီၣ်ဂံၢ်တၢ်မ့ၢ်သူအီၤလၢတၢ်လီၤသကုၤဆးဒးလၢထံကီၢ်ဒိတဘျီအပူၤဘၣ်ဆၣ်, လီၤကဝီၤတခါစုၣ်စုၣ် (အဒိ- ကီၢ်ရဲၣ်တဖၣ်ဖဲလၢနအိၣ်လၢအပူၤမ့ၢ်ဂုၤ မ့ၢ်တမ့ၢ်လဲၤဟးမ့ၢ်ဂုၤ) အိၣ်ဒီးအဟီၣ်ကဝီၤဒေၣ်ဝဲ ၉၁၁ တၢ်ကိးအိၤအလီၢ်ခါၣ်သး ဒီးဖဲ ၉၁၁နီၣ်ဂံၢ်တၢ်ကိးအိၤတဘျီလၢလၢန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆ့ၤဒီးဆးကျိးအိၤဆူအလီၢ်ခါၣ်သးဒေၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ၉၁၁ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဆိကတၢ်လၢဂွံဂီၢ်အူတၢ်ဆးကျိးလၢကီၢ်အမဲရကၢဒိတဘျီဘၣ်တၢ်မၤဂုၤထီၣ်အိၤဒီးသူအီၤလၢလုၤခါၣ်, နံၣ်တြၢစကၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်သံကွၢ်ဖိသၣ်လၢနီၣ်ဂံၢ်လၢနဘၣ်ကိးလိတဲစိဆူဟကီၢ်အအိၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်လၢဂွံဂီၢ်အူအဂီၢ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကစံးဆၢန့ၣ်လၢ ၉၁၁န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤဘၣ်တၢ်သူအီၤအါတက့ၢ်လၢဂွံဂီၢ်အူအဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အါန့ၢ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤကျိၤကျဲၤအဂုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၤကံၣ်ဒ်သိးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအဂုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ကျိၤကျဲၤအဝဲအံၤဘၣ်တၢ်သူကမၣ်အိၤသ့ၣ်ဝဲမ့ၢ်တသူညီၣ် ၉၁၁တၢ်မၤစၢၤအကျိၤအကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂွံခိၣ်သ့ၣ်လၢပကဘၣ်သ့ၣ်နီၣ်အိၤဖဲပသူ ၉၁၁တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအခါန့ၣ် ဖဲနမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤသတူၢ်ကလၢ, နကြၢးကိး -

၉၁၁

မ့ၢ်တမ့ၢ် လၢနအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးလိၤပျံၤလီၤဖူးအဆၢကတီၢ်ဒေၣ်လဲၣ်, နသူ ၉၁၁သ့ၣ်ဒေၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, နမ့ၢ်ပုၤအူၣ်အသးလၢကီၢ်မ့ၢ်(တၢ်အမူး)တၢ်မၤသးဆၢကတီၢ်, နကိးလိၤတဲစိဆူ ၉၁၁သ့. နမ့ၢ်တဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးနိတမံၤတၢ်အကဲထီၣ်တၢ်လံအသးန့ၣ်, ကိးလိၤတဲစိလၢအတမ့ၢ်ဂွံဂီၢ်အူအနီၣ်ဂံၢ်လၢအမ့ၢ် :

၄၄၁-၇၂၄၅

(လဲနဲဒဲးစတၢ် ကီၢ်ရဲၣ်, နံၣ်တြၢစကၣ်)

**ဖဲနကိး ၉၁၁န့ၣ်မ့ၢ်နဘၣ်ဟ့ၣ်စု (အပူၤကလံၤ)မါ.**

၉၁၁ အကျိၤကျဲၤအံၤတဘၣ်ဟ့ၣ်စုအပူၤဘၣ်. ဖဲနကိးလိၤတဲစိလၢကျဲၤကပၤလၢပုၤဘၣ်ဖၢနဲဒီးစုဒေၣ်လဲၣ် နတလိၣ်ဖၢနဲဒီးလိၤစုလၢ(ဖိနဲ)ပူၤလၢနကိးလိၤတဲစိအဂီၢ်ဘၣ်. နမ့ၢ်ကိးလၢပံာ်က့ၤဒီးန့ၣ်န့ၣ်, နတဘၣ်တၢ်ယုနစု(အပူၤကလံၤ)လၢနကိး ၉၁၁နိတမံၤဘၣ်.

ဒ်လဲၣ်ဂုၤဂုၤ, ဖဲနသူသိလုၣ်တီပုၤဆါန့ၣ်, နကဘၣ်ဟ့ၣ်စုသိလုၣ်တီပုၤဆါအပူၤလိၤတၢ်မ့ၢ်လၢအမၤန့ၢ်န့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပၤကီၢ်ဝဲကျိၤဒီးတၢ်မၤပံာ်မ့ၢ်အူဝဲကျိၤန့ၣ်တဘၣ်ဟ့ၣ်စုအပူၤဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မ့ၢ်ဆ့ၤထီၣ်ဆ့ၤလီၤန့ၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ဟ့ၣ်န့ၣ်ဂီၢ်အူတၢ်ကူစါယါဘျါလၢဂွံဂီၢ်အူဆူၣ်ပုၤမၤစၢၤတၢ်ဖိတဖၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဆ့ၤလီၤန့ၣ်န့ၣ်လဲၣ်လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်စုအပူၤလၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤအဝဲကျိၤ (တၢ်အဘူးအလဲလၢအမ့ၢ်ဝံစိၣ်တီဆ့ၤ ဒီးကသံၣ်ကသိလၢ ဂွံဂီၢ်အူ

တၢ်ကူစါယါဘျါ) အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနကိး ၉၁၁ ဝံအလီၢ်ခံန့ၣ်, ဖဲပုၤအဆိကတၢ်တဂၤလၢအဖိၣ်လိၤတဲစိဆိကမိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဂွံအံၤတမ့ၢ်ဂွံဂီၢ်အူဘၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တလီၤဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘျီဘၣ်န့ၣ်, ပုၤတဟ်းန့ၢ်အပူၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တအိၣ်လိးန့ၣ်. တဘျီလၢလၢနတူၢ်ဘၣ်လၢနလိၣ် ၉၁၁ မ့ၢ်တမ့ၢ် နလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤသတူၢ်ကလၢ (အဒိ- နထံၣ်ပုၤတဂၤလၢနဟံၣ်လၢနတန့ၣ်န့ၣ်အီၤ, ပုၤတဂၤလၢဘၣ်ဒိလၢ သိလုၣ်ဘၣ်ဒိသတူၢ်ကလၢ, ဟံၣ်ဖိယိၣ်ဖိတဂၤလၢအဆိးကုၤနးနးကလဲၣ်လၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤသတူၢ်ကလၢ, ဒီးအဂုၤအဂၤတဖၣ်) နကြၢးကိး ၉၁၁န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢနကြၢးသ့ၣ်ညါ နကိး ၉၁၁ သ့ဝဲလၢနတၢ်လိၣ်အိၣ်အနီၢ်နီၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢနကိး ၉၁၁ ကိးဘျီဒီးန့ၣ်, ပုၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ခဲလၢာ်လၢပၤကီၢ်အဝဲကျိၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်မၤပံာ်မ့ၢ်အူဝဲကျိၤအဆိကတၢ်ကပတုၣ်လၢကမၤစၢၤန့ၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အပူၤကိးလိၤတဲစိဆူ ၉၁၁ ထဲလၢနလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤသတူၢ်ကလၢလၢဂွံဂီၢ်အူအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

**တၢ်မနုၤကကဲထီၣ်အသးဖဲယကိးလိတဲစိဆူ ဣၤ ခါန့ၣ်လဲၣ်.**

တဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤဖဲနကိးလိတဲစိဆူ ဣၤ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူ အလီၢ်ခါၣ်သးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်, ဝံသးစူကတဲာ်ကတီၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ အဝဲသ့ၣ်ကသံကွၢ်န့ၣ် -

(၁). နမံၤအလၢအပျဲ

(၂). တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲလၢတၢ်ကဲထီၣ်အသး (တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်အကျဲ, ကျဲလၢတၢ်ကဲထီၣ်သးအလီၢ်, ဒီးအဂ့ၢ်အဂတဖၣ်.

(၃). တဲပုၤတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တၢ်ကဲထီၣ်အသးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢအဖၣ်ကိာ်ဖိ (ပုၤဟ့ၣ်တၢ် တမုာ်တၢ်, ဟံၣ်မ့ၣ်အူအိၣ်, တၢ်ဘၣ်ဒိကဲထီၣ်သတူၢ်ကလၢ, တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မ့တမုာ်ဆိးက့, ဒီးအဂ့ၢ်အဂတဖၣ်).

ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကတဲသကိး ဒီးသံကွၢ်ကဒီးနတၢ်ဆူညါ ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်အါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, လၢကဆၢတဲာ်ပုၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ. ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါမ့ၢ်တသံကွၢ်နတၢ်န့ၣ် တလိၣ်လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂ့ၢ်အဂတဖၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်.

ညီၣ်နီၤဖဲပုၤတဂၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မ့တမုာ်ဘၣ်ဒိနးနးကလဲၣ်လၢအတၢ်အိၣ်သးအိၣ်လၢတၢ်လီၤပျံၤလီၤဖုးအပူၤ, သိလ့ၣ်တီပုၤဆါ ဒီးပလး(ဖၤကီၢ်) အသိလ့ၣ်ကဟဲဒီးမၤစၢအိၣ်. မ့တမုာ် လၢမ့ၣ်အူအိၣ်တၢ်ဖၣ်လဲၣ်, သိလ့ၣ်မၤပံာ်မ့ၣ်အူကဟဲယုာ် (ကဘၣ်တၢ်ဆုယုာ်အိၣ်) မ့ၢ်လၢတၢ်မၤပံာ်မ့ၣ်အူသန့အလီၢ်အိၣ်တဘျီတီၤလၢဝ့ၢ်အပူၤ ဒီးသိလ့ၣ်မၤပံာ်မ့ၣ်အူတဖၣ်

ကဟဲတုၤဆိ ဒီးဟ့ၣ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ကူစါယါဘျီ မ့ၢ်လၢပုၤမၤသံမ့ၣ်အူဖိတဖၣ် တမၤပံာ်ကွၢ်ထဲမ့ၣ်အူဘၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်သိၣ်လိၣ်ကသံၣ်သရၣ်ကွၢ်ထွဲပုၤဆါ(Medics)တဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

**နကဘၣ်ကိးလိတဲစိဒ်လဲၣ်.**

- တၢ်ပာ်ဖျါလၢအတဖိးသဲစး တၢ်သိၣ်တၢ်သိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲတဖၣ် - ဖဲနကိး ဣၤ (ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူ) မ့တမုာ် ၄၄၁-၇၂၄၅ (လၢအတမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူ) အဆၢကတီၢ်န့ၣ် -
- ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ နမံၤအလၢအပျဲ ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၢ်ကျဲ.
- ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်သးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢဖၣ်ကိာ်ဖိဒီးလၢပျဲ. တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲဖဲလဲၣ်. အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်. တၢ်ကဲထီၣ်သးဒ်လဲၣ် ဒီးမတၤမၤအိၣ်လဲၣ်.
- တဲဘၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်အသးအဖၣ်မ့ၢ် မ့တမုာ် တၢ်ကဲထီၣ်သးဝံတၢ်လံ. တၢ်စုကဝဲမ့ၢ်ပာ်ယုာ်န့ၣ်တဲဘၣ်စ့ၢ်ကိးပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ.
- တဲဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး - က့ၢ်ဂီၤ(ပိာ်ခူ /ပိာ်မ့ၣ်) အဖံးအညၣ်အလွဲၢ်(အကလုာ်), အထီ, အယၢ, အခိၣ်သူအလွဲၢ်, အဆူကၤ (ကလုာ်), အကလုာ်, ဘၣ်ယးဒီးမိာ်သၣ်, ခိၣ်ဆူၣ်, ဒီးတၢ်ပနီၣ် မ့တမုာ် အခိၣ်မိာ်လီၢ် (တၢ်ပနီၣ်လီၤဆိတမံမံ) မ့တမုာ်အကူအကတၢ်အိၣ်ဖျါလီၤတၢ်လီၤဆဲး.

- တဲဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး အသိလ့ၣ်အကလုာ်, သိလ့ၣ်မ့ၢ်ပာ်ယုာ်-အလွဲၢ်, အကလုာ်,အနီၣ်, သိလ့ၣ်နီၣ်ဂံၢ်, အတြဲအိၣ်ပျဲဘၣ်လဲၣ်, တၢ်အိၣ်ဖျါလၢအကတမံမံ, သိလ့ၣ်အိၣ်ကတီၢ်တၢ်လီၢ်အလီၢ်ခံကတၢ်.
- တဘၣ်ပာ်လီၤနလိတဲစိတုၤလၢပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဲန့ၣ်လၢ နကဘၣ်ပာ်လီၤနလိတဲစိန့ၣ်တဂ့ၤ.
- နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဖဲပုၤတဂၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မ့တမုာ်ဆိးက့ဒီးလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢသတူၢ်ကလၢန့ၣ် ကိးလိတဲစိဆူ ဣၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်အသး သိလ့ၣ်ဘၣ်တဲး, ပုၤလီၤတဲာ်, သးတၢ်ဆါ,တၢ်ဆံၣ်ဆါတၢ်ဆါ, သ့ၣ်လီၤ, သါပုၤနီၣ်သး (တသ့ၣ်နီၣ်လၢအသး)ဒီးအဂ့ၢ်အဂတဖၣ်.
- ကသံၣ်သရၣ် ကအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးမ့ၢ်ပုၤဆါအိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအဂ့ၢ်အဂလီၤလီၤဆိဆိတမံမံ (အဒိးတၢ်ဆံၣ်ဆါတၢ်ဆါ). အိၣ်ကသံၣ်တဘၣ်လိာ်ဒီးအိၣ်(တတဲးဒီးကသံၣ်)အိၣ်တမံမံမံမံ, ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤမ့ၢ်အအိၣ်ကသံၣ်တမံမံမံမံ, ဒီးအဂ့ၢ်အဂတဖၣ်.....

ဇြာအကျိုးအကျ အလှူအပူ မှတ်မနှလဲန့်.  
ဇြာအကျိုးအကျ အလှူအပူ (အကံအစီ) မ  
ပူဖူးနု ဒီးနဟံင်ဖိယိဖိအသးသမုသ့ဝဲန့လီ. ဝဲ  
နကိး ဇြာအခါန့, ဇြာအခိင်ဗျူထာ်အကျိုးအ  
ကျတဖ်ဒုးနဲဗျူထီဗ်နအိဗ်တံအလီ နကိးလီဝဲ  
စိအလီဝဲလဲဗ်. လာတံန့အယိ, နမုဟ်လီနလီ  
တဲစိ မုတမု နမုတတဲဘဗ်တံလီဝဲစိမုဂု, န  
လီဝဲစိနီဗ်ဂံ ဒီးတံလီလဲနကိးတံ အလီဝဲလဲဗ်  
န့ကဗျူထီဗ်လဲပုဘဗ်မုဘဗ်ဒါ အခိင်ဗျူထာ်အ  
မဲဗ်သဗ်လီန့လီ. ဇြာအကျိုးအကျလဲအလီဆိ  
အံမပူဖူးတံလံပုသးသမုအါမးန့လီ. ကိးမု  
လါဒီးန့နဘဗ်ဟ့ဗ်(ဝ.၅ဝ)ဒီလံ လဲဇြာအကျိုး  
အကျအဂီလဲနလီဝဲစိအလဲ(အပူအကလံ)ပူ,  
လာတံန့အယိနတဘဗ်ဟ့ဗ် ဇြာ ဝဲနကိးအီအ  
ခါလဲဘဗ်န့လီ.

**တံကတိဗျူဖျဗ်လဲနကြးသ့ဗ်ညါ  
ဝဲနကိးလီဝဲစိ ဇြာ အခါ :**

- တံဘဗ်ဒီဘဗ်ထံး (Injury)
- မုဗ်အူ (Fire)
- တံသ့ဗ်ယုလီလဲမိပုအပူ (Bleeding)
- လီအုး (Drowning)
- တံဟ့ဗ်တံဘျဗ်, တမုဗ် (Robbery)
- တံသ့ဗ် (Blood)
- တကသါလဲ, တံကသါထီဗ်ကသါလီပတုဗ်ကွံဗ်  
(Stop breathing)
- သီလ့ဗ်ဘဗ်တဲး (Car Accident)
- တံဘဗ်ဒီဘဗ်ထံးသတုကလံ (Accident)

- တံသါထီဗ်သါလီ (Breathing)
- တံတမုဗ်တံ (Burglary)
- တံမသံလီသး (Suicide)

ကိး

ဇြာ

**ဝဲနလီဗ်ဘဗ်အီတဘျီယီလဲအကမးစးအဂီ :  
မုဗ်အူဝဲကျိုး  
ဟကီ(ပလး)ဝဲကျိုး  
ဟကီခိဗ်  
သီလ့ဗ်တီပုဆါ**



**တမုဂုဂီအူ လီဝဲစိနီဗ်ဂံ လဲ လဲနဲးစတံဗ်  
ကီရုဗ် လီဝဲစိနီဗ်ဂံမုဗ် ၄၄၁-၇၂၄၅**